

Mikkelin kaupungin toiminnan ja talouden seuranta

1.1.–31.3.2022

MIKKELI

Sisällys

1.	Johdon analyysi.....	1
1.1.	Yleinen talousnäkökulma.....	1
1.2.	Talouden tasapainotustoimenpiteet.....	2
1.3.	Ukrainan sodan vaikutuksista.....	3
1.4.	Henkilöstömäärän kehitys.....	5
1.5.	Väkiluku ja työllisyys.....	6
2.	Toimintatuotot, verotulot, valtionosuudet ja korkotuotot.....	6
2.1.	Toimintatuotot.....	6
2.2.	Verotulot ja valtionosuudet.....	7
2.3.	Rahoitustuotot ja -kulut, netto.....	8
3.	Toiminta- ja korkokulujen kehitys.....	8
3.1.	Toimintakulut.....	8
4.	Koko kaupungin toteutuma 1–3/2022 ja johdon ennuste.....	10
5.	Investoinnit ja rahoitus.....	12
6.1.	Investoinnit.....	12
6.2.	Rahoitus.....	19
6.3.	Rahoituslaskelmaennuste.....	20
6.	LIITE: Hallintokuntien johdon analyysit.....	21
7.1.	Hallinto- ja elinvoimapaalvelut.....	21
7.2.	Mikkelin seudun ympäristölautakunta.....	21
7.3.	Kasvatus- ja opetuslautakunta.....	21
7.4.	Hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunta.....	22
7.5.	Kaupunkikehityslautakunta.....	22
7.6.	Etelä-Savon pelastuslaitos (taseyksikkö).....	23
7.7.	Mikkelin kaupungin liikelaitos Otavia.....	23
7.8.	Mikkelin Vesiliikelaitos.....	23

1. Johdon analyysi

1.1. Yleinen talousnäkökulma

Kuntakenttä on suuren uudistuksen kynnyksellä; vuosi 2022 on viimeinen nykyisellä tehtävänjaolla, kun sote-palveluiden tuottamisvastuu siirtyy kunnilta hyvinvointialueille vuoden 2023 alussa. Valmistautuminen historiallisen sote-uudistuksen voimaantumiseen tapahtuu monin tavoin poikkeuksellisissa olosuhteissa, kun keväällä 2020 koronaepidemia vaikuttaa edelleen niin toimintaan kuin talouteen monin tavoin, ja Venäjän hyökkäys Ukrainaan luo merkittäviä kustannuspaineita (inflaatio), heikentää talousnäkökulmia ja kasvattaa epävarmuutta. Kuntakenttä joutuu myös varautumaan muihin sodan vaikutuksiin, esimerkiksi pakolaisvirtojen aiheuttamiin muutoksiin palvelutarpeessa sekä kyberturvallisuuteen liittyviin kysymyksiin. Sodan vaikutuksia kuntatalouteen käsitellään lisää raportin kohdassa 1.3.

Mikkelin kaupungin taloustilanne on ollut haastava jo ennen koronapandemian alkua, sillä taseessa on ollut kumulatiivista alijäämää vuoden 2018 tilinpäätöksestä lähtien. Merkittävimmät haasteet ovat liittyneet kaupungin taloudellisen kantokyvyn ylittävään sosiaali- ja terveyspalveluiden kustannuksiin. Sama tilanne jatkuu myös alueen sote-palvelut tuottavan Essote-kuntayhtymän viimeisenä toimintavuonna, sillä aiempien vuosien tapaan suurimmat käyttötalouden ylityspaineet kohdentuvat Essoten kuntalaskutukseen. Sote-uudistuksen rahoituslainsäädännön mukaan sote-kuntayhtymien jäsenkunnat joutuvat myös kattamaan kuntayhtymien tasaisiin mahdollisesti muodostuvat kumulatiiviset alijäämät vuoden 2022 loppuun mennessä, mikä edelleen kasvattaa kustannuspaineita ja sote-kuluihin liittyvää taloudellista riskiä.

Essoten tammi-maaliskuun toteumaan perustuva laskutusennuste Mikkelin kaupungille on 233,1 miljoonaa euroa, kun talousarviossa on varauduttu 226,7 miljoonan euron sote-laskutukseen. Korona aiheuttaa edelleen merkittäviä haasteita Essoten talouden ennakkointiin ja palvelutuotantoon; koronatartuntojen määrä saavutti koko pandemian ajan huippunsa Etelä-Savossa alkuvuodesta 2022. Essoten mukaan tammi-maaliskuun aikana on koronasta aiheutunut kustannuksia kaikkiaan noin 8 miljoonaa euroa. Essoten arvion mukaan koronakustannukset tulisivat laskemaan kesään mennessä, mutta syyskauden kustannustasoa on vaikea arvioida. Vuoden 2022 koronakustannusten korvaussummista tai jakoperusteista ei vielä ole tietoa. Myös viimeinen harkinnanvarainen erä vuoden 2021 korona-avustuksista on jakamatta. Koska jakoperusteet eivät ole vielä tiedossa, ei mahdollisia vuoden 2022 korona-avustuksia ole pystytty huomioimaan nyt esitettävässä tuloslaskelmaennusteessa. Mikäli avustustaso ja Essoten koronakustannusten kertymä säilyy vastaavana kuin vuonna 2021, voidaan edellisen vuoden toteuman perusteella olettaa, että korona-avustukset eivät välttämättä kata täysimääräisesti Essoten laskuttamia koronan aiheuttamia sote-kustannuksia.

Koronan lisäksi Essoten laskutustason nousupainetta aiheuttavat palkkaharmonisointi, tuleva työmarkkinaratkaisu sekä alkuvuoden vaikea henkilöstötilanne, joka on kasvattanut henkilöstökuluja kutsurahojen ja ylityökorvausten muodossa.

Essote velvoitettiin vuoden 2022 talousarviovalmistelun yhteydessä 12,3 miljoonan euron tasapainotustoimiin harmonisointikulujen vaikutuksen kompensoimiseksi. Tällä hetkellä Essote arvioi, että lisäsäästöohjelmasta on toteutumassa vain 2,8 miljoonaa euroa. Kuluvan vuoden negatiivisen tulosvaikutuksen lisäksi Essoten mahdolliset budjettilytykset johtavat sote-uudistuksen siirtolaskennan tasausmekanismien johdosta pysyviin leikkauksiin Mikkelin kaupungin tulevien vuosien valtionosuusrahoituksessa. Essoten budjetissa pysyminen olisikin Mikkelin kaupungin tulevien vuosien talouden kannalta ensiarvoisen tärkeää.

On syytä huomata, että Essoten nyt antama laskutusennuste ei sisällä Essoten tuloslaskelmaennusteen sisältämän 9,5 miljoonan euron alijäämäisen tuloksen kattamista. Mikäli Essote ei kykene sille annetun velvoitteen mukaisesti kattamaan palkkaharmonisoinnin aiheuttamia kustannuksia lisäsäästöohjelmalla, lankeavat myös alijäämät Essoten jäsenkuntien katettavaksi. Myös sote-kuntayhtymän alijäämien kattaminen huomioidaan sote-uudistuksen siirtolaskennassa sote-kustannuksena, joten mahdollinen alijäämien kattamisvelvoite huonontaisi Mikkelin asetelmaa sote-siirtolaskennassa vielä entisestään. Tuloslaskelmaennuste on tässä vaiheessa laadittu sillä olettamalla, että Essote kykenee kattamaan alijäämäennusteensa sille velvoitteeksi asetetuilla lisäsäästötoimilla. Riski on kaupungin talouden kannalta merkittävä.

Kunta-alan työehtosopimukset päättyivät helmikuun lopussa, eikä työehtosopimusneuvotteluissa ole toistaiseksi löydetty yhteisymmärrystä. Kunta-alan pääsopijajärjestöt ovat jättäneet lakkovaroituksia, joissa lakkoja on kohdennettu suuriin kaupunkeihin, sairaanhoitopiireihin ja KT:n yritysjaoston jäseniin. Työehtosopimusneuvotteluihin liittyy kuntatalouden näkökulmasta merkittäviä kustannusriskejä. Mikkelin kaupungin vuoden 2022 talousarviossa on varauduttu vuositasolla 1,6 prosentin palkankorotuksiin. Tätä suurempi palkankorotustaso johtaisi talousarvion ylityspaineeseen. Nyt laaditussa tuloslaskelmaennusteessa on lähdetty olettamasta, että budjetoitu palkankorotusvaraus on tasoltaan riittävä.

Raportin kohdassa 4 esitetty tuloslaskelmaennuste osoittaa noin 4 miljoonan euron alijäämää kuluvalle vuodelle. Ilman Essoten kuntalaskutuksen ennakoitua talousarvioylitystä kaupungin tuloslaskelmaennuste olisi noin 2,5 miljoonaa euroa ylijäämäinen.

Merkittävimmät tuloslaskelmaennusteissa huomioidut poikkeamat käyttötaloudessa talousarvioon nähden ovat ennusteen mukaan seuraavat:

- Essoten sote-laskutusennuste ylittää talousarvion noin 6,45 miljoonalla eurolla
- Toimintakulujen arvioidaan ylittävän talousarvion kokonaisuutena noin 2,6 miljoonalla eurolla
- Toimintatuottojen arvioidaan ylittävän talousarvion noin 0,7 miljoonalla eurolla
- Verotuloennuste ylittää talousarvion noin 2,4 miljoonalla eurolla

Tuloslaskelmaennusteessa on huomioitu myös maaliskuussa linjatut talouden tasapainotustoimenpiteet, joista selostetaan seuraavassa kappaleessa. Sen sijaan tuloslaskelmaennuste ei vielä tässä vaiheessa huomioi Essoten talouden toteumaan sisältyvää lisäriskiä; mikäli kuntayhtymän vuoden 2022 tuloslaskelma on alijäämäinen, tulee alijäämä Essoten jäsenkuntien katettavaksi tavanomaisen jäsenkuntalaskutuksen lisäksi.

1.2. Talouden tasapainotustoimenpiteet

Mikkelin kaupungin taloustilanne on haastava. Kaupungin taseessa on vuoden 2021 tilinpäätöksessä 33,6 miljoonaa euroa kumulatiivista alijäämää, joka tulee kriisikuntamenettelyn välttämiseksi kattaa vuoden 2023 loppuun mennessä. Vuoden 2022 alkuperäinen talousarvio on 4,7 miljoonaa euroa alijäämäinen. Myös tulevien vuosien talousnäköymät ovat sote-uudistuksen rahoituslaskelmiin liittyvän epävarmuuden vuoksi vielä epäselvät; Essote-kuntayhtymän vuoden 2022 budjettiylitykset johtavat siirtolaskennan tasaus-elementtien vuoksi pysyviin lisäleikkauksiin kaupungin valtionosuuksista. Lopulliset siirtolaskelmat vahvistetaan vuoden 2022 tilinpäätöstietojen valmistuttua; vuoden 2022 aikana valmistuvissa laskelmissa käytetään vuoden 2022 osalta talousarviotietoja, jotka eivät välttämättä vastaa lopullista toteumaa. Siksi siirtolaskelmille suoritetaan jälkikäteen tarkistuslaskenta, jonka perusteella kuntakohtaiset valtionosuudet määritetään lopulliselle tasolle. Ilman tasapainotustoimia myös sote-uudistuksen jälkeiset vuodet näyttäisivät alijäämäisiltä.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 28.3.2022 kokouksessaan kaupungille järjestyksessään neljännen tasapainotusohjelman, [Palvelut ja tulevaisuus -ohjelman](#). Ohjelmassa linjattiin vuoden 2022 osalta kaikkiaan 4,7 miljoonan euron tasapainotustoimista, joiden tarkoituksena on tähdätä vähintään nollatulokseen. Ohjelman hyväksymisen yhteydessä päätettiin määrärahamuutoksista, joiden toimintakatetta ja siten tulosta kohentava vaikutus oli 3,34 miljoonaa euroa; loppuosa vuoden 2022 säästötoimista eli 1,34 miljoonaa euroa ei vielä maaliskuussa ollut kohdennettavissa määrärahalleikkauksin. Kohdentamattomista säästötoimista 80 000 euroa liittyy tiukennetulla täyttölupamenettelyllä tavoiteltaviin säästöihin, 268 571 euroa konserni- ja elinvoimapalveluiden htv-säästöihin, 141 429 euroa asumisen ja toimintaympäristön palvelualueen htv-säästöihin, 150 000 euroa määräaikaistuksien vähentämiseen ja 0,7 miljoonaa euroa vapaaehtoisin vapaisiin ja muihin palkkaussäästöihin. Raportin kirjoitushetkellä tasapainotustoimenpiteiden johdosta käynnistetyt yhteystoimintaneuvottelut ovat edelleen käynnissä.

Patu-ohjelman kuluvaan vuoden 4,7 miljoonan euron kokonaissäästötavoitteesta noin 2,43 miljoonaa euroa on kertaluonteisia. Vuodelle 2023 kohdistuvia säästöjä on noin 3,4 miljoonaa ja vuodelle 2024 vielä 0,2 miljoonaa. Aiemmissä kolmessa säästöohjelmassa vuodelle 2022 kohdistuvia säästötoimia oli yhteensä 4,4 miljoonaa ja vuodelle 2023 yhteensä 0,9 miljoonaa. Lisäksi tulevien vuosien kouluverkkoratkaisuilla tavoitellaan yhteensä n. 2,5 miljoonan euron säästöjä. Alla on esitetty yhteenvetotaulukko Patu-ohjelman ja aiempien tasapainotusohjelmien säästötoimista – vastaava koonti on vahvistettu kaupunginvaltuustossa 28.3.2022 Patu-käsittelyn yhteydessä.

Säästötoimet yhteensä	2022	2023	2024	2025	Yhteensä
<i>Palvelut ja tulevaisuus -ohjelma</i>	2 249 980	3 397 500	200 000		5 847 480
<i>Satunnaiset ja kertaluonteiset</i>	2 430 420				2 430 420
<i>Aiemmat päätökset</i>	4 438 943	895 000			5 333 943
<i>Kouluverkko (ilman poisto- ja rahoitusvaik.)</i>			2 387 782	158 158	2 545 940
Kaikki yhteensä	6 688 923	4 292 500	2 587 782	158 158	13 727 363
<i>Joista satunnaiset</i>	2 430 420				2 430 420

Kumulatiivisen alijäämän kattaminen pelkästään käyttötalouden sopeutustoimin kuntalain mukaiseen aikarajaan eli vuoden 2023 loppuun mennessä ei tule summan suuruuden vuoksi onnistumaan. Siksi kaupunginhallituksen asettama energiatyöryhmä valmistele esitystä energiaomistusjärjestelyistä kaupunginvaltuuston antaman valtuutuksen (viimeisin KV 13.12.2021 § 190) mukaisesti.

1.3. Ukrainan sodan vaikutuksista

Kuntaliiton pääekonomisti kuvaa Ukrainan sodan vaikutuksia kirjoituksessaan seuraavasti (tekstiä tiivistetty).

Venäjä käynnisti 24. helmikuuta 2022 Valko-Venäjän tuella sotilaallisen hyökkäyksen Ukrainaun. Aseiden ohella sotatoimia käydään myös muilla rintamilla, kuten informaation levityksessä. Yhtenä tavoitteena on vahvistaa Venäjän asemaa suhteessa länteen vaihtamalla Ukrainan poliittinen johto ja liittämällä Ukraina osaksi Venäjän etupiiriä. Venäjä on kuitenkin kohdannut Ukrainassa odotettua voimakkaampaa vastarintaa, ja sotilaiden eteneminen Ukrainassa on edennyt Venäjän näkökulmasta hitaasti. Sotatoimet ovat käynnistäneet Euroopassa myös mittavan pakolaisaallon.

Euroopan unioni, Yhdysvallat ja monet muut maat ovat tuominneet Venäjän sotatoimet ja asettaneet Venäjälle ja sen yksittäisille kansalaisille laajoja talouspakotteita. Toistaiseksi ne eivät kuitenkaan koske energia-markkinoita, joten Venäjä saa yhä huomattavia tuloja muun muassa öljyn ja maakaasun myynnistä. Monet maat, kuten Suomi, ovat antaneet Ukrainalle sotilaallista ja humanitaarista apua. Useat yritykset ovat vetäneet liiketoimintojaan pois ja jäädyttäneet investointisuunnitelmia Venäjällä. Samalla Venäjän investointi- ja yhteistyösuunnitelmat Euroopassa ovat kariutumassa.

Sodalla on valtavasti vaikutuskanavia Suomen kansantalouteen. Hyökkäys Ukrainaan vaikuttaa myös julkisen sektorin menoihin ja tuloihin sekä kuntatalouteen. Kuntien ja kuntayhtymien talouden ohella sota vaikuttaa myös kuntaomisteisten yhtiöiden kannattavuuteen. Suomen kansantalous ei kuitenkaan ole vajoamassa nopeasti uuteen, jyrkkään taloustaantumaa. Venäjä-kytkösten merkitys kansantaloudessamme on muita maita suuremmasta merkityksestä huolimatta rajallinen, ja kansantalouden kasvu-uraan vaikuttaa vielä vahva ”koronaperintö”. Etlan mukaan tässä vaiheessa ennakoitavat sotatoimet eivät estä koronan väistymisestä seuraavaa maailmanlaajuista palveluiden avautumista sekä tavaratuotannon ja -kaupan jatkumista.

Sota näkyy energia- ja raaka-ainemarkkinoilla välittömästi hintojen nousuna, kun muiden kuin Venäjän tuottamien raaka-aineiden kysyntä ylittää nopealla aikavälillä tarjonnan. ETLA on arvioinut, että Venäjän tuottaman öljyn poistuminen kokonaan maailmanmarkkinoilta nostaisi 95-oktaanisen bensiinin litrahintaa Suomessa noin 50 sentillä nykyisestä noin kahdesta eurosta. Venäjä ja Ukraina vievät maailmanmarkkinoille muun muassa öljyä, maakaasua, viljaa ja lannoitteita. Suomi ostaa Venäjältä erityisesti öljyä, mutta se ei ole energiariippuvainen Venäjästä, toisin kuin moni muu EU-maa, kuten Saksa ja Iso-Britannia. VATT:n mukaan Suomen teollisuus on muutenkin monia kilpailijamaita vähemmän riippuvainen fossiilisista polttoaineista, joten Suomen talouden kansainvälinen kilpailukyky ei ole tällä hetkellä erityisessä vaarassa.

Pidemmällä aikavälillä Venäjän tuottamat raaka-aineet ovat korvattavissa muiden maiden vastaavilla raaka-aineilla, vähemmän fossiilista energiaa vaativilla tuotantomenetelmillä tai vähemmän energiaa vaativilla kuluttajien toimintatavoilla. Raaka-aineiden ja yritysten tuotantokustannusten nousu välittyy nopeasti kuluttajahintoihin ja inflaatioon, jonka pitkäkestoinen kasvu heikentää kuluttajien ostovoimaa ja vähitellen myös yksityistä kulutusta. Jos inflaatiopaineet välittyvät myös palkankorotusten tasoon, palkkainflaatiosta voi syntyä itseään ruokkiva kierre.

Hintojen nousuakin suurempi vaikutus kulutukseen ja investointien kehitykseen voi syntyä sodan aiheuttamasta epävarmuudesta, tulevaisuuden uskon heikentymisestä, eristäytymisestä ja maariskistä, joka liittyy Suomen ja Venäjän maantieteelliseen läheisyyteen ja tiiviisiin talouskytköksiin. Epävarmuuden lisääntyminen näkyy jo maaliskuun alun luottamusindikaattoreiden lukemissa sekä lukuisten investointihankkeiden pysäyttämässä. Rahoitusmarkkinoilla sodan vaikutusten hinnoittelu on vielä alkuvaiheessa, mutta korkomarkkinoilla turvasatamien merkitys on korostunut ja Suomen valtion korkoero Saksaan noussut. Toisaalta raha on esimerkiksi Euroopassa yhä hyvin edullista.

On liian aikaista arvioida, miten voimakkaita vaikutuksia sodasta aiheutuu Suomen julkiseen talouteen ja millä aikataululla ne kumuloituvat. Ensimmäiseksi vaikutukset näkyvät menopaineina lähinnä valtiontaloudessa: uusina puolustustoimintaan, turvallisuuteen, varautumiseen ja maahanmuuttoon liittyvinä määräraharpeina.

Myös kuntien huoltovarmuuteen, häiriöihin ja hybridivaikuttamiseen liittyvä varautumistoiminta on tarkistettava tai otettava työn alle. Kunnille aiheutuu menopaineita myös ukrainalaisten turvapaikanhakijoiden tai tilapäisen suojelun direktiivin perusteella maahan tulleiden henkilöiden palveluiden, kuten terveystaloiden, varhaiskasvatuksen tai opetuksen, järjestämisestä.

Vaikutukset riippuvat maahan tulevien henkilöiden lukumäärästä ja heidän maahantulostatuksestaan. Jos Venäjän sota Ukrainassa pitkittyy ja nostaa Suomessa työttömyyttä, kunnille aiheutuu työttömyyden hoidosta lisäkustannuksia niin sosiaaliturvan kuin työttömien palveluiden muodossa. Työttömyyteen liittyvät kustannukset keskittyvät tyypillisesti suurille kaupungeille.

Venäjän hyökkäyksellä on väistämättä vaikutuksia myös julkisen sektorin verokertymiin. Kuntatalous ei ole kuitenkaan verovaikutusten etulinjassa, vaan ensimmäiset vaikutukset aiheutunevat kulutusveroihin. Myös yhteisöveroon välittyvät vaikutukset kohdistuvat voimakkaammin valtioon, sillä kuntien osuus yhteisöveron tuotosta on pienempi kuin valtiolla. Kuntien merkittävin vero on kunnallisvero. Kunnallisveroa maksetaan myös etuuksista, mikä tasaa kunnallisverotuottoihin kohdistuvia heilahteluja. Sodalla ei ole juuri vaikutusta kiinteistöverotuksen tuottoon.

Venäjän sotatoimet ovat järkyttäneet suomalaisen yhteiskunnan luottamusta ja tulevaisuudenuskoa jo rajusti. Sodan leviäminen muihin maihin on riski, johon pitää varautua. Myös Venäjän yhteiskuntarakenteen nopeisiin muutoksiin ja mahdolliseen pakolaistulvaan Venäjältä on varauduttava.

Kevään 2022 kehysriihen linjausten mukaisesti kunnille korvataan Ukrainasta Suomeen paenneille lapsille järjestetyn varhaiskasvatuksen kulut. OKM on ohjeistanut kuntia ukrainalaisten esi- ja perusopetuksen suhteen, ja esimerkiksi perusopetukseen valmistavan opetuksen järjestäminen rahoitetaan kunnille täysimääräisesti ja vuoden 2022 osalta takautuvasti perustuen valmistavan opetuksen läsnäolokuukausiin. Tällä hetkellä Mikkelin kaupungin taloudessa läpi organisaation näkyvimmit vaikutukset Ukrainan sodasta syntyvät voimakkaasta hintojen noususta. Inflaatio tulee tekemään talousarviossa pysymisen kuluvaan vuoden aikana haastavaksi.

1.4. Henkilöstömäärän kehitys

	Vakinaiset		Määräaikaiset		Yhteensä	
	31.12.2021	31.3.2022	31.12.2021	31.3.2022	31.12.2021	31.3.2022
Hallinto- ja elinvoimapalvelut	253	249	22	17	275	266
Ympäristöpalvelut	25	25	5	4	30	29
Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue	1040	1038	271	338	1311	1376
Asumisen ja toimintaympäristön palvelualue	167	240	43	29	210	269
Pelastuslaitos	167	165	28	25	195	190
Vesilaitos	23	22	3	2	26	24
Otavia	61	63	17	18	78	81
	1736	1802	389	433	2125	2235

Luvuissa ei ole mukana työllistettyjä ja oppisopimussuhteisia

1.5. Väkiluku ja työllisyys

Tilastokeskuksen väestönmuutosten kuukausittaisten ennakkotietojen mukaan Mikkelin väkiluku 31.3.2022 oli 52 070. Vahvistettu väkiluku vuoden 2021 lopussa oli 52 122, joten väkiluku on alkuvuoden aikana laskenut 52 henkilöllä. Vuotta aiemmin maaliskuun lopussa Mikkelin väkiluku oli 52 530, eli edellisten 12 kuukauden aikana väkiluvun lasku on ollut 460 henkilöä.

Mikkelissä työttömien osuus työvoimasta oli maaliskuun 2022 lopussa 10,0 %. Edellisenä vuonna samana ajankohtana luku oli 12,4 %. Työttömyysaste on myös alhaisempi kuin koronaa edeltäneessä helmikuun 2020 tilanteessa, jolloin työttömyysaste oli Mikkelissä 10,5 %. Työttömien työnhakijoiden lukumäärä on maaliskuuhun 2021 verrattuna pudonnut 600 työnhakijalla. Koko Etelä-Savon työttömyysaste on 10,5 %, joka myöskin on kohentunut 2,2 prosenttiyksikköä edellisvuodesta. Valtakunnallinen työttömyysaste maaliskuun lopussa oli 9,5 %, joka on 3,1 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuotta aiemmin. Valtakunnallisesti työllisyystilanne on siten kohentunut paremmin kuin Etelä-Savossa ja Mikkelissä.

Lomautettuna maaliskuun 2022 lopussa Mikkelissä oli 204 henkilöä. Luku on matalampi kuin edellisen vuoden samana ajankohtana (482 hlö) ja jopa koronaa edeltäneenä aikana helmikuussa 2020 (356 hlö). Koko Etelä-Savossa lomautettujen lukumäärä oli maaliskuun 2022 lopussa 681 henkilöä, joka myöskin on alhaisempi luku kuin ennen koronaa helmikuussa 2020 (882 hlö).

2. Toimintatuotot, verotulot, valtionosuudet ja korkotuotot

2.1. Toimintatuotot

Myyntituottojen ennakoitaan toteutuvan noin 186 000 euroa arvioitua pienempänä. Muutos johtuu ruoka- ja puhtauspalveluiden osalta sisäisen palvelumyynnin vähenemisestä, kun kesäajan perussiivoukset jätetään säästötoimena tekemättä. Säästö kaupungille syntyy, kun vastaava summa säästetään myös siivouspalvelujen ostoissa. Edellisen lisäksi myyntituottojen alitukseen vaikuttaa alkuvuoden koronatilanteen vaikutus lipputulojen kertymään esim. kaupunginorkesterin toiminnassa.

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualueen sekä liikelaitos Otavian saamien avustusten ennustetaan ylittävän talousarvion yhteensä lähes 800 000 eurolla.

Vuokratuottojen ennustetaan jäävän talousarviosta yli 200 000 euroa. Alitus johtuu kiinteistöomaisuuden realisoinnista sekä sisäisiin vuokriin kohdistuvista muutoksista.

Muiden toimintatuottojen tiliryhmään ennakoitaan saatavan kertaluonteinen 500 000 euron myyntivoitto. Muissa toimintatuotoissa korona näkyy yhä uimahallin kävijämäärien aiempaa alhaisempana tasona, ja lipputulojen arvioidaan jäävän 117 000 euroa budjetoidusta.

Edellisten, sekä myös pienempien osatekijöiden yhteisvaikutuksena toimintatuottojen arvioidaan kokonaisuutena toteutuvan noin 743 000 euroa talousarviota parempana.

Toimintatuottojen ennusteessa ei ole vielä pystytty huomioimaan mahdollisia vuodelle 2022 kohdentuvia korona-avustuksia, sillä niiden jakoperusteista ei ole vielä tietoa. Myös vuoden 2021 harkinnanvaraiset korona-avustukset ovat vielä jakamatta.

2.2. Verotulot ja valtionosuudet

Kuntaliitto julkaisi päivitetyn verotuloennusteen huhtikuun lopulla Valtiovarainministeriön julkaistua kuntatalousohjelman juuri ennen pääsiäistä. Veroennustekehikon päivitys perustuikin pääosin kuntatalousohjelman arvioihin sekä VM:n kanssa verotulojen tulevien vuosien kehityksestä käytyihin keskusteluihin.

Verotuloennusteessa on huomioitu vuoden 2021 lopulliset väestötiedot, verotilitykset maaliskuuhun 2022 asti, Verohallinnon julkaisema tilasto verovuoden 2021 ansiotuloista sekä kiinteistöverojen ennakkotiedot verovuodelle 2022. Verohallinnon ansiotuloista julkaisema tilasto perustuu työnantajilta ja suoritusten maksajilta saatuihin tulorekisteri- ja vuosi-ilmoitustietoihin, ja se on ensimmäinen luotettava näkymä viime vuoden ansiotulojen kehityksestä. Ennuste poikkeaa tammikuussa julkaistusta veroennustekehikosta ansiotulojen osalta etenkin siksi, että tammikuun ennusteen kuntakohtaiset oletusarvot perustuivat koko maan kehitykseen ja kunnan väestön kehitykseen. Tammikuussa ei siis vielä tarkasti kyetty huomioimaan esimerkiksi koronan vaikutuksia ansiotuloihin yksittäisten kuntien tasolla. Vielä tarkempi kuva verovuodesta 2021 saadaan, kun ensimmäiset ennakkotiedot valmistuvasta verotuksesta julkaistaan.

Yhteisöveroennuste perustuu osin toimintaylijäämän päivitettyyn kehitysarvioon sekä alkuvuoden tilitystietoihin. Kuluva vuoden hyvän kehityksen taustalla on pääosin verovuoden 2021 parantunut maksuunpanoarvio ja alkuvuonna kertyneet lisäennakot. Parantunut verovuosi 2021 heijastuu myös positiivisesti tulevien vuosien kehityksiin. *Yhteisöverotilitysten osalta on syytä huomata, että vuosina 2020 ja 2021 kunnille koronatukena myönnetty yhteisöveron jako-osuuden 10 prosenttiyksikön korotus päättyi vuoden 2022 alusta lukien.* Näin ollen yhteisöverotulojen määrät eivät ole em. vuosien välillä vertailukelpoisia.

Verovuoden 2022 kiinteistöverotiedot perustuvat Verohallinnon maaliskuun lopussa julkaisemaan ennakkotietoon. Veroennuste olettaa kiinteistöverotuksen ns. joustavan valmistumisen vuoksi, että noin 10 % maksettavasta kiinteistöverosta erääntyisi maksuun seuraavan vuoden puolella.

Kokonaisuutena Mikkelin kaupungin vuoden 2022 verotuloennuste on noin 2,4 miljoonaa euroa talousarviota parempi. Myös huhtikuun loppuun mennessä kertyneiden verotilitysten perusteella talousarviota parempaa verotuloennustetta voidaan pitää melko realistisena.

	TP 2021	TA 2022	Kuntaliiton enn. 1/2022	Kuntaliiton enn. 4/2022	4/22 ennuste vs TA, ero €	Muutos% (E22 vs TP2021)
<i>Kunnallisvero</i>	191 019 257	196 629 200	195 050 104	197 883 414	1 254 214	3,59 %
<i>Yhteisövero</i>	24 330 596	17 765 400	14 545 277	19 717 633	1 952 233	-18,96 %
<i>Kiinteistövero</i>	21 771 806	21 919 000	21 398 421	21 102 260	-816 740	-3,08 %
<i>Yhteensä</i>	237 121 659	236 313 600	230 993 802	238 703 307	2 389 707	0,67 %

Valtionosuudet on esitetty tuloslaskelmaennusteessa Kuntaliiton tammikuussa päivittämän valtionosuuslaskelman mukaisina, ja niiden arvioidaan toteutuvan pitkälti talousarvion mukaisina. Valtionosuuslaskelma perustuu Valtiovarainministeriön 30.12.2021 julkaisemiin peruspalvelujen valtionosuuksien v. 2022 lasken-

tätietoihin sekä OKM:n valtionosuuspäätöksiin, jotka on julkaistu Opetushallituksen raportointipalvelussa 21.12.2021.

Mikkelin kaupungin valtionosuudet	TP 2021	TA 2022	Ennuste 2022
1 000 euroina			
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	101 858	104 050	103 951
<i>josta verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus</i>	<i>21 929</i>	<i>20 358</i>	<i>20 391</i>
Verotulomenetyksen korvaus	25 517	28 485	28 386
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	495	669	913
Yhteensä	127 869	133 204	133 251

2.3. Rahoitustuotot ja -kulut, netto

Kokonaisuutena rahoitustuottojen ja -kulujen nettosumman arvioidaan toteutuvan noin 0,1 miljoonaa euroa talousarviota parempana. Tämä kuitenkin edellyttää esimerkiksi budjetissa huomioitujen osinkotuottojen toteutumista arvioidun mukaisina.

Etenkin korkotuottojen ja -kulujen ennustamisessa on pyritty noudattamaan varovaisuuden periaatetta. On syytä huomata, että kaupungin velkamäärän kasvaessa korkokulut tulevat pidemmällä aikavälillä väistämättä nousemaan. Rahoitusmarkkinat ennakoivat jo maltillista nousua nykyisiin, vielä toistaiseksi varsin mataliin korkotasoihin. Pitkäaikaisia kiinteäkorkoisia lainoja on saatu viime vuosina edullisilla koroilla, mikä toisaalta alentaa jatkossa lainojen suojauskustannuksia nykyiseen verrattuna.

3. Toiminta- ja korkokulujen kehitys

3.1. Toimintakulut

Henkilöstömenojen arvioidaan alittavan talousarvion noin 2,3 miljoonalla eurolla. Säästösumma koostuu Patu-leikkausten kohdennettujen säästötoimien vaikutuksesta, sekä lisäksi kohdentamattomista säästövoitteista (esimerkiksi henkilöstön lomarahavapaat ja palkattomat vapaat).

Palveluiden ostoissa sote-kustannukset muodostavat erittäin merkittävän ylitysriskin. Essoten kuntalaskutukseen on varattu vuoden 2022 talousarviossa 226,7 miljoonaa euroa. Raportin kirjoitushetkellä Essoten tuorein saatavilla ollut laskutusennuste Mikkelin kaupungille on n. 233,1 miljoonaa euroa, joka tarkoittaisi 6,45 miljoonan euron talousarvioylitystä. Ylityksen taustalla ovat Essoten selvityksen mukaan mm. koronan aiheuttamat ylimääräiset kustannukset, palkkojen harmonisoinnista johtuvat lisäkulut sekä talven haastava henkilöstötilanne, jonka johdosta henkilöstölle on maksettu lisäkorvauksia. Essoten antaman tiedon mukaan koronakuluja on koko kuntayhtymän tasolla muodostunut tammi-maaliskuun aikana noin 8 miljoonaa euroa. Essoten arvioitu budjettilyitys on huomioitu tuloslaskelmaennusteessa.

Kaupungin uloslaskelmaennusteeseen ei tässä vaiheessa ole sisällytetty Essoten oman tuloslaskelmaennusteen sisältämän 9,5 miljoonan euron alijäämäisen tuloksen kattamista. Mikäli Essote ei kykene sille annetun velvoitteen mukaisesti kattamaan palkkaharmonisoinnin aiheuttamia kustannuksia lisäsäästöohjelmalla, lankeavat myös alijäämät Essoten jäsenkuntien katettavaksi. Kaupungin tuloslaskelmaennuste on tässä vaiheessa laadittu sillä olettamalla, että Essote kykenee kattamaan alijäämäennusteensa sille velvoitteeksi asetetuilla lisäsäästötoimilla. Riski on kaupungin talouden kannalta merkittävä.

Muilta osin palveluostoihin on asetettu Patu-ohjelmassa päätettyjen säästötoimien edellyttämät talousarvioleikkaukset. Yhteisvaikutuksena palveluostojen arvioidaan ylittävän noin 5 miljoonalla eurolla. Ilman Essoten kuntalaskutusosuuden talousarvioylitystä palveluostojen toteumaksi ennustettaisiin Patu-säästöjen myötä 1,5 miljoonaa euroa talousarviota parempi lopputulema.

Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hankintojen toteumaennuste alittaa talousarvion 240 000 eurolla, johon Patussa asetuista säästötavoitteista.

Myös *avustusmenoihin* kohdistetaan Patun myötä säästöjä, mutta TMT-maksun ylittymisarvio 600 000 eurolla vaikuttaa siten, että kokonaisuutena tiliryhmän menojen arvioidaan ylittävän talousarvion yli 450 000 eurolla.

Vuokrakulujen sekä muiden toimintakulujen odotetaan Patun myötä alittavan talousarvion noin 250 000 eurolla.

Koko kaupungin tasolla toimintakulujen arvioidaan ylittävän talousarvion 2,6 miljoonalla eurolla, ja näin ollen lautakuntien, liikelaitosten ja taseyksikön toimintatuottojen ja toimintakulujen erotuksen eli toimintakatteen arvioidaan kokonaisuutena olevan noin 1,8 miljoonaa euroa talousarviota heikompi.

4. Koko kaupungin toteutuma 1–3/2022 ja johdon ennuste

	TP2021	TA2022	Tot. 3/2021	Tot. 3/2022	Laskennallinen ennuste	Johdon ennuste	Johdon ennuste / TA, %
Myyntituotot	52 758 449	60 391 200	13 006 556	14 814 918	60 093 702	60 205 400	99,7 %
Maksutuotot	4 788 370	5 394 700	730 219	1 390 239	9 116 411	5 399 700	100,1 %
Tuet ja avustukset	19 060 871	10 487 500	3 427 977	3 657 676	20 338 083	11 262 600	107,4 %
Vuokratuotot	33 407 878	34 638 200	7 323 610	7 548 267	34 432 690	34 430 600	99,4 %
Muut toimintatuotot	3 785 625	3 146 400	276 581	996 122	13 634 136	3 502 400	111,3 %
TOIMINTATUOTOT	113 801 194	114 058 000	24 764 943	28 407 221	131 362 378	114 800 700	100,7 %
Valmistus omaan käyttöön	646 939	774 900	37 036	121 910	2 129 481	814 900	105,2 %
Henkilöstökulut	-99 804 400	-108 415 900	-23 405 195	-24 371 431	-103 973 228	-106 058 665	97,8 %
Palkat ja palkkiot	-77 562 860	-83 844 100	-18 015 331	-18 959 430	-81 627 563	-81 991 239	97,8 %
Henkilösivukulut	-22 241 540	-24 571 800	-5 389 864	-5 412 001	-22 345 665	-24 067 426	97,9 %
Eläkekulut	-19 225 474	-21 340 600	-4 698 243	-4 670 012	-19 109 950	-20 908 742	98,0 %
Muut henkilösivukulut	-3 016 066	-3 231 200	-691 621	-741 989	-3 235 715	-3 158 684	97,8 %
Palvelujen ostot	-300 821 749	-297 223 900	-70 635 148	-72 609 068	-309 228 299	-302 223 553	101,7 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-15 024 119	-16 193 400	-3 298 956	-3 643 515	-16 593 310	-15 954 200	98,5 %
Avustukset	-16 028 332	-14 250 900	-3 316 185	-3 216 735	-15 547 651	-14 708 400	103,2 %
Vuokrakulut	-31 336 583	-31 757 200	-8 039 654	-8 238 224	-32 110 560	-31 567 000	99,4 %
Muut toimintakulut	-1 581 345	-1 399 100	-357 578	-625 846	-2 767 728	-1 337 600	95,6 %
TOIMINTAKULUT	-464 596 528	-469 240 400	-109 052 716	-112 704 817	-480 090 466	-471 849 418	100,6 %
TOIMINTAKATE	-350 148 395	-354 407 500	-84 250 737	-84 175 687	-346 598 607	-356 233 818	100,5 %

	TP2021	TA2022	Tot. 3/2021	Tot. 3/2022	Laskennallinen ennuste	Johdon ennuste	Johdon en- nuste / TA, %
Verotulot	237 121 659	236 313 600	64 571 440	67 875 797	249 256 042	238 703 000	101,0 %
Valtionosuudet	127 868 986	133 203 800	32 012 484	33 312 744	133 062 676	133 251 000	100,0 %
Rahoitustuotot- ja -kulut	2 893 952	3 550 000	-448 349	-595 513	-1 935 432	3 650 000	102,8 %
Korkotuotot	1 276 264	1 350 000	29 265	9 082	396 087	1 250 000	92,6 %
Muut rahoitustuotot	5 481 352	6 000 000	17 885	13 716	4 203 870	6 000 000	100,0 %
Korkokulut	-3 280 909	-3 000 000	-305 162	-603 707	-6 490 673	-2 800 000	93,3 %
Muut rahoituskulut	-582 754	-800 000	-190 336	-14 605	-44 716	-800 000	100,0 %
VUOSIKATE	17 736 203	18 659 900	11 884 838	16 417 340	33 784 679	19 370 182	103,8 %
Poistot ja arvonalentumiset	-21 664 052	-23 500 000	-4 748 165	-5 608 293	-24 285 995	-23 500 000	100,0 %
TILIKAUDEN TULOS	-3 927 849	-4 840 100	7 136 673	10 809 047	9 498 684	-4 129 818	
Poistoeron lisäys tai vähennys	-2 615 491	160 000				160 000	
Varausten lisäys tai vähennys	2 698 850						
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-3 844 490	-4 680 100	7 136 673	10 809 047	9 498 684	-3 969 818	

5. Investoinnit ja rahoitus

6.1. Investoinnit

Palvelualueen henkilöstön määrä ei mahdollista kaikkien investointiohjelmassa mainittujen projektien tekemistä. Suurin investointiohjelman yksittäinen projekti, eteläinen aluekoulu on käynnistynyt. Mahdollinen paine rakentamisen hintatasossa ei vielä kaupungin hankintatavasta johtuen näy. Yksittäisissä investoinneissa tilaajaa on yleiskirjeellä informoitu YSE98 mahdollisesti laukeavasta "merkitävät yhteiskunnalliset muutokset" kohdasta.

Talonrakennuspalvelut

Talonrakennuspalveluiden investoinneista suurinta haastetta on aiheuttanut puuttuvat henkilöstöresurssit. Kaupungin rakennuttajien ja työmaavalvojen resursseista on puuttunut yli puolet. Tämä näkyy siinä, ettei tarvittavia hankkeita ole voitu toteuttaa ja rakennuttamisen laatu on voinut kärsiä sekä kustannustaso nousta. Korvaavat rekrytoinnit tulee saada etenemään pikaisesti.

Itäisen alueen koulu- ja päiväkotiratkaisuihin saatiin päätökset kaupunginvaltuustossa 14.2.2022. Ratkaistavana oli Itäisen aluekoulun rakentamispäätös, Tikanpellon päiväkodin tilaratkaisu, Peitsarin päiväkodin tilaratkaisu sekä alueella sijaitsevien pienempien varhaiskasvatusyksiköiden tulevaisuus. Valtuuston päätöksen mukaan Peitsarin koulun oppilaat siirretään Suomen Nuoriso-opiston tiloista Lähemäen koululle, eikä muita tilamuutoksia toteuteta. Investointiohjelmaan on arvioitu nollaksi uusien päiväkotien suunnittelumäärärahat itäiselle alueelle tältä vuodelta.

Eteläisen aluekoulun suunnittelu käynnistyi alkuvuodesta 2022 KVR-urakoitsija NCC Suomi Oy:n vetämänä.

Kaupungin virastotalon peruskorjauksen osalta vuodelle 2022 toteutuu autohallin nosto-oven uusinta keväällä ja tavarahissin peruskorjaus loppukesällä. Hanke tulee jatkumaan tulevina vuosina, kunnes kaikki virastotalon kaikki tilat on saatu korjattua. Neljännen kerroksen julkisivun korjaustyö tulee toteuttaa lähivuosina. Sisäilmakorjausten osalta hanke ei etene vuonna 2022 puuttuvien investointimäärärahojen vuoksi.

Ristiinan Sotakoulun kunnostaminen on paikallisten järjestöjen ja seurojen monivuotinen talkootyöllä toteutettava yhteishanke. Hanke aloitettiin vuonna 2015 ja se etenee omalla painollaan.

Ristiinan koulukeskuksella etenee kirjastotilojen rakentaminen. Nykyinen kirjastorakennus on asetettu myyntiin.

Rantakylän urheilukentän huoltorakennus paloi tuhopolton seurauksena toukokuussa 2020. Korvaavan rakennuksen suunnittelu valmistui syksyllä 2020, urakat kilpailutettiin loppuvuodesta 2020 ja rakennus valmistui marraskuun lopussa 2021. Vakuutusyhtiö antoi korvauspäätöksensä vasta toukokuussa 2021 eli vuosi palon jälkeen. Ensimmäisessä korvauspäätöksessä vakuutusyhtiö LähiTapiola suostuu korvaamaan vain noin 200 000 euroa, todellisten kustannusten ollessa noin 557 000 euroa.

Neuvottelut vakuutusyhtiön kanssa korvauspäätöksestä jatkuvat edelleen. Henkilöstövajauksen vuoksi asian hoitaminen ja vakuutusyhtiön kanssa neuvottelu voi kestää pitkään.

Haukivuoren palvelutalon vesikaton uusimista ei toteuta vuonna 2022 henkilöstövajeen vuoksi. Hanke siirtyy vuodella eteenpäin, mikäli ensi vuonna on tarvittavat määrärahat ja rakennuttajaresurssi.

As Oy Partinkartanon hanketta ei tarvitse toteuttaa loppuun, kun kohde myytiin kesken hankkeen. Investointiohjelmassa varattu määräraha jää käyttämättä, mutta myös taloussuunnitelmavuodelle 2023 arvioitu myyntitulo 600 000 euroa jää toteutumatta.

Rantakylän uimahallin kloorikoneen uusimiselle varattu määräraha jää käyttämättä. Liikuntatoimen mukaan laite on saatu korjattua eikä sitä tarvitsekaan uusia.

Naisvuoren näkötorin kunnostuksen suunnittelu suoritettiin vuoden 2021 aikana. Varsinaiset rakennustyöt on aloitettu keväällä 2022. Hankkeessa korjataan näkötorin julkisivurakenteet ja estettä rapautumisen eteneminen.

Ristiinan päiväkodin osalta 25.1.2022 kaupunkikehityslautakunnan päätöksellä Ihastjärven koulun siirrosta ja muutoksesta päiväkodiksi tehtiin tarkennettu kustannusarvio ja lisäselvityksiä muista vaihtoehdoista. 11.4.2022 kaupunginhallituksen päätöksellä päiväkotitoimitus toteutetaan uudisrakennuksena ja se rahoitetaan kaupungin taseeseen. Tarvittava lisärahoitus huomioidaan vuoden 2023 talousarviossa.

Jalkaväkimuseolla suoritetaan esteettömyyden parantaminen, WC- ja keittiötilojen perusparannus, ulkomaalaus, jätekatoksen rakentaminen sekä vesikaton peruskorjaus. Hanke käynnistetään kevään 2022 aikana ja toteutetaan vaiheittain vuoden 2023 loppuun mennessä. Hankkeelle on saatu tälle vuodelle 60 000 euron avustus Opetus- ja kulttuuriministeriöltä. Tulevien vuosien toteutus ratkaistaan mahdollisen vuosittaisten avustuksien saamisen jälkeen.

Energiataloudellisena investointina toteutetaan aurinkopaneelikenttä Tuppuralan koululle. Investointiohjelmassa on lisäksi määrärahavaraus sähköautojen latauspaikalle virastotalokortteliin. Hanke toteutetaan, kun kaupunki saa rekrytoitua taas sähköasioista vastaavan energiainsinöörin.

Merkittävimmät talonrakennusinvestointikohteet v. 2022 ovat:

- Ristiinan päiväkotitoimitus
- Päivystävien päiväkotien (4 kpl) kesäolosuhdehallinta
- Eteläinen aluekoulu
- Ristiinan koulukeskuksen kirjasto
- Konsertti- ja kongressitalo Mikaelin kunnostus
- Jalkaväkimuseon esteettömyys ja vesikatto
- Kaupungin virastotalon sisäpuolinen peruskorjaus
- Naisvuoren näkötorin kunnostus

Infra- ja viheraluepalvelut

Infra- ja viheraluepalveluiden osalta töiden ja urakoiden pääosa keskittyy sulan maan aikaan. Urakat vuodelle 2022 on pääosin valmisteltu ja kilpailutettu. Urakat alkavat yleensä touko/kesäkuussa ja täten olemme vielä urakoiden taloudenkin toteutuman osalta aivan alkuvaiheessa.

Vuoden 2022 osalta asfalttibatumin hinnannousu vaikuttaa myös investointikohteiden kokonaiskustannuksiin vähentäen mahdollisesti toteuttavien kohteiden lukumäärää.

Investoinneissa erittäin suurta haastetta aiheuttaa vähäiset henkilöstöresurssit lähtien infrasuunnittelusta ja jatkuen aina hankkeiden rakennuttamiseen ja valvontaan saakka. Tämä aiheuttaa riskin, että kaikkia hankkeita ei pystytä suunnitelmien keskeneräisyyden tai rakennuttamisen resurssipulan takia toteuttamaan.

KAUPUNKI tuhansina euroina	Hankkeen suuruus- luokka	Kumulatiivinen tot.	TA2022		LMR 2022		TA + LMR 2022		TOT 3/2022		TOT/TA	TOT.
			menot	tulot	menot	tulot	menot	tulot	menot	tulot	EROTUS	ENNUSTE
MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT			-1243	0	0	0	-1243	0	0	0	-1243	-1243
	Maaseudun nopeat tietoliikenneyhteydet, MENOT		-150	-			-150				-150	-150
	Rakennusvalvonnan arkiston digitointiprojekti	-705	-18	-293	-		-293				-293	-293
	Osallistava budjetointi, investointi, ASTOn pilotti	-200		-200	-		-200				-200	-200
	Paikkatietoalustan uusiminen	-900		-600	-		-600				-600	-600
KIINTEÄ OMAISUUS			-250	2000	0	0	-250	2000	-53	754	1049	1750
	Maa- ja vesialueet											
	Maa- ja vesialueiden myynti, TULOT		754	2000			2000	754	1246	2000		2000
	Maa- ja vesialueiden hankinta, MENOT		-53	-250			-250	-53	-197	-250		-250
RAKENNUKSET			0	50	0	0	0	50	0	25	25	50
	Rakennukset (kiinteistöt), TULOT		25	50			50	25	25	50		50
TALONRAKENNUSINVESTOINNIT			-19625	185	0	0	-19625	185	-2495	0	-17315	-17650
	Otavan Opisto, Asuntolan 4.krs peruskorjaus		-451					-9	9		-10	-10
	Päiväkodit											
	Tikanpellon päiväkotiki											
	Korvaava uudisrakennus, oma/vuokraus/ulkopuolinen	-1600	-11	-150			-150		-150		-150	-150
	Launialan koulun muutos päiväkodiksi	-3300		-200			-200		-200		-200	-200
	Ristiinan päiväkotiki											
	Ihastjärven entisen koulurakennuksen siirto	-2300	-66	-1500			-1500	-31	-1469		-1500	-1500
	Päivystävien päiväkotien (4 kpl) kesäolosuhdehallinta	-200	-14	-200			-200	-14	-186		-200	-200
	Koulut											
	Eteläinen aluekoulu - kampus (Urpola, käyt. 1/2024)	-28500										
	Korvaava uudisrakennus, oma tase	-28500	-2964	-13000			-13000	-2296	-10704		-13000	-13000
	Itäinen aluekoulu - kampus	-17000										
	Korvaava koulun uudisrakennus, oma tase	-16500	-68	-100			-100	-2	-98		-100	-100
	Korvaava päiväkodin uudisrakennus, oma tase			-100			-100		-100		-100	-100
	Ristiinan yhtenäiskoulun kehittäminen mm. nuorisotila ja kirjasto	-450	-26	-450			-450	-26	-424		-450	-450
	Kulttuuri											
	Konsertti- ja kongressitalo Mikaeli, kunnostus	-5000	-372	-100			-100	-1	-99		-100	-100
	Jalkaväkimuseon esteettömyys ja vesikatko	-400	-176	-200			-200	-2	-198		-200	-200
	Liikunta											
	Rantakylän uimahallin kloorikone	-150		-150			-150		-150		-150	-150
	Julkiset rakennukset											
	Kaupungin virastotalo, peruskorjaus											
	Sisätyöt (LVIS)		-14	-150			-150	-14	-136		-150	-150
	Naisvuoren tornin kunnostus	-1700	-105	-1650			-1650	-59	-1591		-1000	-1000
	Sotakoulu, Ristiina (sis. hankkeen kaupungin osuus) TULOT		55		125		125		-125		125	125
	Sotakoulu, Ristiina (sis. hankkeen kaupungin osuus) MENOT		-434	-250			-250	-37	-213		-250	-250
	Haukivuoren palvelutalon vesikatkon uusiminen			-150			-150		-150		-150	-150
	As Oy Partinkartano, Ristimäenkatu		-174	-500			-500		-500		-500	-500

KAUPUNKI tuhansina euroina	Hankkeen suuruus- luokka	Kumulatiivinen tot.	TA2022		LMR 2022		TA + LMR 2022		TOT 3/2022		TOT/TA	TOT.	
			menot	tulot	menot	tulot	menot	tulot	menot	tulot	EROTUS	ENNUSTE	
Kiinteistöjen muut muutos- ja peruskorjaustyöt													
Koulu- ja esiopetus		-1	-200				-200		-1		-199	-200	
Liikuntapalvelut			-100				-100				-100	-100	
Julkiset rakennukset		-2	-100				-100		-2		-98	-100	
Sote kiinteistöt			-100				-100				-100	-100	
Rakennusten suunnittelumääräraha			-75				-75				-75	-75	
Energialoudelliset investoinnit, TULOT				40				40			-40	40	
Energialoudelliset investoinnit, MENOT		-1	-150				-150		-1		-149	-150	
Sähköautolataus (3/2x35 kW), TULOT				20				20			-20	20	
Sähköautolataus (3/2x35 kW), MENOT			-50				-50				-50	-50	
KIINTEÄT RAKENTEET			-6385	270		0	0	-6385	270	-250	0	-6405	-6115
Strateginen kehittämisalustat													
Satamalahden kehittäminen		-275	-500				-500		-15		-485	-500	
Ecosairila (liikenteen edistäminen)		-2983	-200				-200		-1		-199	-200	
Kalevankankaan alue		-90	-200				-200				-200	-200	
Matkailu			-200				-200				-200	-200	
Ruutukaavakeskustan kehittäminen		-5	-150				-150		-5		-145	-150	
Liikenneverkko- ja ratkaisut													
Vt5 yhteysväli Mli Juva, Liikennevirasto, kaupungin osuus	-7030	-6861	-150				-150				-150	-150	
Kadut													
Sairaalakampuksen ympäristö			-200				-200				-200	-200	
Kadunsulatusjärjestelmä, ruutukaavakeskusta, säädinyksikön uusinen			-40				-40				-40	-40	
Kadut (yritys- ja uudet asuinalueet)		-39	-800				-800		-39		-761	-800	
Kadut		-26	-1200				-1200		-26		-1174	-1200	
Pyöräilyn ja kävelyn edistäminen													
Pyöräilyn ja kävelyn edistäminen		-7	-100				-100		-7		-93	-100	
Savilahden rannan yhtenäinen kevytväylä		-212	-400				-400		-10		-390	-400	
Meijeripuiston rannan yhtenäinen puistoväylä	-150	-150	-150				-150				-150	-150	
Lentoasema (sis. valtion investointuen) TULOT		14		150				150			-150	150	
Lentoasema (sis. valtion investointuen) MENOT		-420	-200				-200		-30		-170	-200	
Katuvalojen saneeraus (sis. ohjausyksiköt)		-36	-200				-200		-36		-164	-200	
Puistot ja leikkipaikat		-10	-250				-250		-10		-240	-250	
Lähemäkitalon päiväkotit, piha	-70		-50				-50				-50	-50	
Geopark hanke (Saimaan Geopark lokalisaatio, Unesco)			-50				-50				-50	-50	
Vesistö													
Hulevesiohjelma		-39	-300				-300		-39		-261	-300	
Hulevesialueen rakentaminen (Urpolan lampi)	-400	-14	-200				-200		-14		-186	-200	
Naistingin lintukosteikon kunnostaminen, hanke TULOT		104		20				20			-20	20	
Naistingin lintukosteikon kunnostaminen, hanke MENOT		-105	-75				-75		-1		-74	-75	
Satamien kunnostus		-1	-50				-50		-1		-49	-50	
Retkisatamien (4 kpl Saimaa) peruskunnostus, hanke PSS ry	-120		-120				-120				-120	-120	
Mikkelin joet, patojen poistaminen TULOT				100				100			-100	100	
Mikkelin joet, patojen poistaminen MENOT		-5	-200				-200		-5		-195	-200	

KAUPUNKI tuhansina euroina	Hankkeen suuruus- luokka	Kumulatiivinen tot.	TA2022 menot tulot	LMR 2022 menot tulot	TA + LMR 2022 menot tulot	TOT 3/2022 menot tulot	TOT/TA EROTUS	TOT. ENNUSTE
Liikkuminen			-50		-50		-50	-50
Uimarantojen kunnostukset		-10	-100		-100	-10	-90	-100
Liikuntapaikkarakentaminen ja kunnostus		-8	-250		-250	-1	-249	-250
Ladun siirto ja ensilumenladun sijoittaminen Kalevankankaalle	-250							
IRTAIN OMAISUUS			-600	0 0	-600	-22 0	-578	-600
Koneet ja kalusto								
Hallinnon palvelualue								
Ruoka- ja puhtauspalvelut		-4	-90		-90	-4	-86	-90
Vaalimainostelineiden uudistaminen	-75		-75		-75		-75	-75
Sivistyksen palvelualue								
Kasvatus- ja opetuslautakunta		-18	-190		-190	-18	-172	-190
Hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunta			-170		-170		-170	-170
Asumisen ja toimintaympäristön palvelualue			-75		-75		-75	-75
ARVOPAPERIT JA OSUUDET			-750 0	0 0	-750 0	-210 93	-540	-667
Osakkeet ja osuudet								
Osakkeiden hankinta, Saimaa Stadium Oy vuoteen 2030		-1400	-200		-200	-200		-200
Muiden osakkeiden hankinta			-250		-250		-250	-250
Itäradan suunnitteluhankeyhtiö			-300		-300		-300	-300
E-S Pääomarahasto						-10	10	-10
As Oy Partinkartano, Ristimäenkatu						93		93
INVESTOINNIT YHTEENSÄ								
TULOT				2505		2505	873	1632
MENOT			-28853		-28853	-3031	-25822	-27073
NETTOINVESTOINTI			-26348		-26348	-2158	-24190	-24475

TASEYKSIKKÖ JA LIKELAITOKSET tuhansina euroina	Hankkeen suuruus- luokka	Kumulatiivinen tot.	TA2022 menot tulot	LMR 2022 menot tulot	TA + LMR 2022 menot tulot	TOT 3/2022 menot tulot	TOT/TA EROTUS	TOT. ENNUSTE
-								
-								
ETELÄ-SAVON PELASTUSLAITOS								
TULOT				60	188	248	248	248
MENOT			-324		-279	-603	-603	-603
NETTOINVESTOINTI			-264		-91	-355		
LIKELAITOS OTAVIA								
TULOT								
MENOT			-15		-15		-15	-15
NETTOINVESTOINTI			-15		-15			

KAUPUNKI tuhansina euroina	Hankkeen suuruus- luokka	Kumulatiivinen tot.	TA2022 menot tulot	LMR 2022 menot tulot	TA + LMR 2022 menot tulot	TOT 3/2022 menot tulot	TOT/TA EROTUS	TOT. ENNUSTE
VESILIIKELAITOS								
Kunnallistekniikka ja laitosinvestoinnit								
TULOT								
MENOT								
Vesilaitokset			-370		-370	-24	-346	-370
Jätevesipuhdistamot			-920		-920	-119	-801	-920
Verkostot			-1270		-1270	-186	-1084	-1270
NETTOINVESTOINTI			-2560		-2560	-329		
TASEYKSIKKÖ JA LIIKELAITOKSET / INVESTOINNIT YHTEENSÄ								
TULOT			60		248		248	248
MENOT			-2899		-3178	-329	-2849	-3178
NETTOINVESTOINTI			-2839		-2930	-329	-2601	-2930

	TA2022 menot tulot	LMR 2022 menot tulot	TA + LMR 2022 menot tulot	TOT 3/2022 menot tulot	TOT/TA EROTUS	TOT. ENNUSTE
INVESTOINNIT YHTEENSÄ						
TULOT	2565		2753	873	1880	2846
MENOT	-31752		-32031	-3359	-28672	-30251
NETTOINVESTOINTI	-29187		-29278	-2486	-26791	-27405
Poistotaso n. 23,5 milj. euroa						

6.2. Rahoitus

Toiminnan ja investointien rahoitustarve on ennusteen perusteella noin 10,1 miljoonaa euroa. Lisäksi kaupunki on talousarviossa varautunut antamaan konsernilainoja 7 miljoonaa eurolla. Tähän mennessä konsernilainoja on myönnetty 5,5 miljoonalla eurolla.

Kaupungin vuoden 2022 pitkäaikaisten lainojen lisäyksen arvioidaan tuloslaskelmaennusteen ja investointien toteumaennusteen perusteella toteutuvan talousarvion mukaisena olettaen, että konsernilainoja myönnetään talousarvion mukaisesti ja kassavarat ovat tilinpäätöshetkellä viimevuotisella tasolla. Tämä edellyttää, että tuloslaskelmaennusteeseen liittyen aiemmin raportissa kuvatut riskit eivät realisoidu.

Rahoituslaskelmaennuste on esitetty seuraavalla sivulla.

6.3. Rahoituslaskelmaennuste

tuhansina euroina, sisältää sisäiset erät	TP 2021	TA 2022	Ennuste 03/2022
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA			
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	17 736	18 660	19 370
Tulorahoituksen korjaukset	-3 491	-1 600	-2 100
Toiminnan rahavirta yhteensä	14 245	17 060	17 270
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-26 874	-31 752	-30 251
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 674	515	643
Käyttöomaisuuden myyntitulot	3 137	2 050	2 203
Investointien rahavirta yhteensä	-22 064	-29 187	-27 405
Toiminnan ja investointien rahavirta	-7 818	-12 127	-10 135
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset *	-8 219	-7 000	-7 000
Antolainasaamisten vähennykset	917	950	950
Antolainauksen muutokset yhteensä	-7 302	-6 050	-6 050
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys *	58 000	57 000	57 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-23 476	-37 051	-37 050
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-6 917	-1 000	-3 700
Lainakannan muutokset yhteensä	27 607	18 950	16 250
Oman pääoman muutokset	3 032		
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	563		
Vaihto-omaisuuden muutokset	52		
Saamisten muutos	2 993		
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	-7 591		
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	-3 983	0	0
Rahoituksen rahavirta	19 354	12 900	10 200
Rahavarojen muutos	11 536	773	65

* TP2021 luvut sisältävät sisäisen konsernilainan Vesilaitokselle, 8 milj. euroa

TUNNUSLUVUT	TP 2021	TA 2022	Ennuste 2022
Lainamäärä*	298 179	322 915	314 429
Lainamäärä/ asukas*	5 721	5 826	6 033
Investointien omahankintameno, teur	25 200	31 237	29 608
Investointien tulorahoitus %	70 %	60 %	65 %
Pääomamenojen tulorahoitus %	32 %	25 %	27 %

* Mikkelin asukasluku 31.12.2021, ennakkoluku TP2021

Valtuustoon nähden sitovat erät

52 121

6. LIITE: Hallintokuntien johdon analyysit

7.1. Hallinto- ja elinvoimapalvelut

Hallinto- ja elinvoimapalveluiden menot ja tulot ovat toteutumassa kokonaisuudessaan talousarvion mukaisesti lukuun ottamatta Essoten kuntalaskutusta, jossa on merkittävä talousarvion ylittymisriski. Riskinä on myös työmarkkinatuen kuntaosuuden kehitys; maksu ei ole alentunut suunnitellulla tavalla, mihin on vaikuttanut edelleen pitkittynyt koronatilanne.

Essoten kuntalaskutukseen on varattu vuoden 2022 talousarviossa 226,7 miljoonaa euroa. Raportin kirjoitushetkellä Essoten tuorein saatavilla ollut laskutusennuste Mikkelin kaupungille on n. 233,1 miljoonaa euroa, joka tarkoittaisi 6,45 miljoonan euron talousarvioylitystä. Ylityksen taustalla ovat Essoten selvityksen mukaan mm. koronan aiheuttamat ylimääräiset kustannukset, palkkojen harmonisoinnista johtuvat lisäkulut sekä talven haastava henkilöstötilanne, jonka johdosta henkilöstölle on maksettu lisäkorvauksia. Essoten antaman tiedon mukaan koronakuluja on koko kuntayhtymän tasolla muodostunut tammi-maaliskuun aikana noin 8 miljoonaa euroa. Valtio on sitoutunut korvaamaan koronasta aiheutuvat sote-kulut myös vuonna 2022, mutta kuluvan vuoden avustusten jakoperusteista ei ole vielä tietoa.

7.2. Mikkelin seudun ympäristölautakunta

Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen talous on toteutunut pääosin suunnitellusti eikä merkittäviä talouden poikkeamia ole. Myöskään toiminnassa tai henkilöstörakenteessa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia.

Talousarvio on laadittu annetun raamin mukaisesti ja kaupunkiorganisaation kokonaistavoitteet talouden tasapainottamiselle huomioon ottaen. Tavoitteena on ollut pystyä kehittämään toimintaa ilman kustannusten nousua. Toiminnassa on keskitytty lakisääteisiin tehtäviin.

Maaliskuun 2022 loppuun mennessä kulut ovat toteutuneet kaikilla tulosalueilla talousarvioon perustuvan laskennallisen arvion mukaisesti. Myyntituotot ovat toteutuneet ympäristöterveydenhuollossa ja ympäristönsuojelussa suunnitelman mukaisesti.

7.3. Kasvatus- ja opetuslautakunta

Korona on edelleen vaikuttanut lautakunnan alaiseen toimintaan. Mm. joitakin koulujen yhteisiä oppitunteja ei ole voitu toteuttaa suunnitellusti (eri koulujen oppilaiden lähiopetus samassa ryhmässä) ja koulujen kerhotoimintaa ei ole voitu toteuttaa suunnitellusti. Opintoretket, vierailut ja joidenkin hankkeiden ulkomaan vierailut (sekä Mikkelistä että Mikkeliin) ovat käynnistyneet vähitellen kevään aikana. Koronaepidemia ja muut tartuntataudit ovat lasten ja nuorten ohella sairastuttaneet henkilöstöä ja sijaisten saamisessa on ollut vaikeuksia.

Maaliskuun seurannan perusteella lautakunnan alaisen toiminnan tuottojen arvioidaan ylittyvän noin 300 000 euroa. Kasvun ja oppimisen tueksi tehdyt hankehakemukset Opetus- ja kulttuuriministeriöön ovat on-

nistuneet. Tällä hetkellä ei ole vielä tiedossa, onko koulutuksen järjestäjillä tänä vuonna mahdollisuutta hakea erillisiä korona-avustuksia.

7.4. Hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunta

Korona on edelleen vaikuttanut lautakunnan alaiseen toimintaan. Koronarajoitusten vuoksi kaupunginorkesteri on mm. joutunut perumaan tai muuttamaan verkkokonsertiksi useita tapahtumia. Suurimpana muutoksena on kaupunginorkesterin Elinan Surma –opperan peruminen, jonka varaan valtaosa vuoden tuloista oli varattu. Näin olleen orkesterin tulot tulevat jäämään noin 50 000 euroa budjetoidusta. Koronan vuoksi myös esimerkiksi uimahallit, kuntosalit ja liikuntatilat olivat suljettuna 1.-13.1.2022 muilta paitsi alle 18-vuotiailta. 14.-7.2.2022 liikuntatilat aukaistiin myös aikuisille rajoitetuilla kävijämäärillä. Rajoitusten jälkeen uimahallien kävijämäärät eivät ole saavuttaneet koronaa edeltävän ajan kävijämääriä. Maaliskuun seurannan perusteella liikuntapalvelujen tuottojen arvioidaan jäävän noin 117 000 euroa alle talousarvion.

Tulosalueet ovat maaliskuun ennusteessa huomioineet myös kaupunginvaltuuston maaliskuun kokouksessaan 28.3.2022 vahvistamat Palvelut ja tulevaisuus – ohjelman määrärahaileikkaukset kuluvalle vuodelle. Maaliskuun seurannan perusteella lautakunnan tuottojen arvioidaan jäävän noin 95 000 euroa talousarviota heikommaksi ja toimintakuluista arvioidaan saatavan säästöä noin 240 000 euroa. Säästöt jakaantuvat seuraavasti: henkilöstökulut lähes 120 000 euroa, palvelujen ostot noin 45 000 euroa, aiheet/tavarat/tarvikkeet noin 53 000 euroa, avustukset noin 2 500 euroa ja muut kulut noin 20 000 euroa.

Lautakunnan alaisen toiminnan toimintakatteen arvioidaan maaliskuun seurannan perusteella muodostuvan noin 145 000 euroa talousarviota paremmaksi.

7.5. Kaupunkikehityslautakunta

Maailma on epävakampi ja talouden muutoksen parametrit huonommin ennustettavissa, kuin vuosikymmeniin. Korona on vaikutuksineen läsnä yhteiskunnassamme, mutta yhteiskunta on päättänyt, että sen kanssa voidaan ja osataan elää. Rakentamisen työmaille ja kunnossapidon työtehtävissä se näkyy edelleen sairastumisien aiheuttamana työvoimapulana, osittain materiaalien logistisena haasteena. Venäjä hyökkäsi Ukrainaan Q1 aikana. Ukraina on merkittävä rakentamisen raaka-aineiden, materiaalien ja työvoiman viejä. Venäjän vastaiset pakotteet ovat vaikuttaneet materiaalien saatavuuteen, osaltaan nostaneet polttoainien ja energian kustannuksia. Kasvaneen inflaation ja maailmanmarkkinatilanteen epävarmuuden vaikutukset palvelualueen talouteen eivät ole tässä vaiheessa vuotta vielä täysin ennustettavissa. Valtuuston Patu-päätökset (3/2022) leikkasivat Aston osalta merkittävästi valtuuston (12/2021) määrärahoja. Lautakunta päättää tässä kokouksessa käyttötalouden leikkausten kohdistamisen.

Alueurakoiden hintoihin vaikuttava indeksi määräytyy kesällä 2022, jolla on ¼ vuoden aikajänteen vaikutus urakkahintoihin. Kaukolämmön hinta on noussut 9 %. Muutos astui voimaan 1.1.2022. Kiinteistönhoidon sopimuksen mukainen indeksikorotus astui voimaan 1.4. Kustannusvaikutus kiinteisiin- ja erillisveloitettaviin hintoihin oli +2,9 %. Koko konsernia koskeva sähkön kilpailutus on parhaillaan käynnissä ja sen osalta arvelaan kustannustason nousevan edellisen kilpailutuksen tasosta. Ulkoalueidenhoidon sopimuksen mukainen hinnantarkastus on elo-syyskuussa. Tilastokeskuksen nykyisten indeksien perusteella voidaan ennustaa korotuksen olevan vähintään +5 %. Lämmitysöljyn hinta vaihtelee voimakkaasti maailmantilanteen mukana. Talonrakennuspalveluille tämä näkyy 20-40 % nousuna öljylämmityskohteiden lämmityskustannuksissa.

Rakennuskustannukset nousivat vuoden 2022 helmikuussa 7,5 prosenttia vuodentakaisesta. Tarvikepanosten kustannukset nousivat vuodessa 12,1 prosenttia ja työkustannukset 3,3 prosenttia. Rakennuskustannusindeksin jyrkkä nousu näkyy varsinkin kunnossapitohankkeissa, jotka kilpailutetaan vasta samana vuonna kuin toteutus on. Kaupunki ei ole tyyppillisesti sitonut rakennushankkeiden tarjouksia rakennuskustannusindeksiin, mutta suurissa pitkäkestoisissa hankkeissa tämä tulee jatkossa harkittavaksi.

Palvelualueen käyttötaloutta on erityisesti seurattu alkutalven aikana ja palvelualueen johdolla on ollut tiedossa valtuuston mahdollisesti tekemä talousarvion reivaus 3/2022. Kaupungilla on käynnistynyt YT-prosessi, joka on jäädyttänyt rekrytoinnit. Palvelualueella yksikkötasolla on tulojen alituksia ja ylityksiä, mutta ne on voitu ennusteessa kompensoida palvelualueen sisältä.

Palvelualueen henkilöstön määrä ei mahdollista kaikkien investointiohjelmassa mainittujen projektien tekemistä. Suurin investointiohjelman projekti, eteläinen aluekoulu on käynnistynyt.

7.6. Etelä-Savon pelastuslaitos (taseyksikkö)

Etelä-Savon pelastuslaitoksen toimintajuotot koostuvat pääasiassa kuntien maksuosuuksista. Seurantajaksolla 3/2021 toimintatuotot ovat kertyneet suunnitellusti.

Etelä-Savossa on ollut koronavirustilanne alkaa jo olla hallinnassa, vaikka epidemia on aaltoillut- välillä on ollut melko paljon henkilöstön poissaoloja. Epidemian on jonkin verran aiheuttanut esim. ylityökustannuksia.

Pelastuslaitoksella on ollut käytössä paljon eri rajoituksia ja esimerkiksi henkilöstön koulutusta ja kursseja ei ole pystytty edelleenkaan järjestämään täysin suunnitellusti.

Etelä-Savon pelastuslaitoksen talouden toteuma näyttää olevan hyvällä tasolla 3/2021 seurantajaksolla eikä tässä vaiheessa ole tarvetta erityisjärjestelyihin.

7.7. Mikkelin kaupungin liikelaitos Otavia

Yleisellä tasolla ensimmäisen vuosineljänneksen aikana talous on toteutunut odotetusti.

Perusopetuksen valtionosuudet toteutuvat hiukan ennakoitua paremmin. Lukiokoulutuksen valtionosuudet ennakoidaan toteutuvan odotusten mukaisesti. Vapaa sivistystyön kurssit eivät ole toteutuneet suunnitellusti. Syitä tähän ovat koronan jälkivaikutukset ja yhden pitkän kurssin peruuntuminen. Kurssitoteuman tippuminen ei kuitenkaan vaikuta tämän vuoden valtionosuusrahoitukseen.

Henkilöstökulut ovat toteutuneet suunnitellusti ensimmäisen vuosineljänneksen aikana. Loppuvuoden osalta henkilöstökulut tulevat kasvamaan kunta-alan palkkaratkaisun ja OAJ:n kanssa käytävän paikallisneuvottelun tuloksen perusteella. Vaikutukset tulevat kohdistumaan vuoden jälkipuoliskolle.

Palveluiden sekä tarvikkeiden ostot toteutuvat suunnitellusti.

7.8. Mikkelin Vesiliikelaitos

Vesilaitoksen tuotoista 94 % muodostuu vesi- ja jätevesimaksutuotoista. Veden myyntimäärä ja laskutetun jäteveden määrä näyttävät toteutuvan talousarvion mukaisena. Edellisen vuoden toteuma vedenmyynnin osalla oli arvioitua alhaisempi poikkeusolosuhteista johtuen.

Vesilaitos uusi vesimaksujaan ja palvelujen hinnoitteluaan 1.1.2022 alkaen. Vesimaksua, jätevesimaksua ja palvelumaksuja korotettiin 3 %. Vesilaitoksen tulojen arvioidaan kertyvän suunnitellusti talousarvion mukaisena.

Vesilaitoksen kulujen arvioidaan kertyvä pääosin talousarvion mukaisesti. Henkilöstökuluja on kertynyt tarkastelujaksolla hieman arvioitua vähemmän henkilöstömuutoksista johtuen. Vesilaitoksen puhdistamo-operointi siirtyi ulkoiselle palvelutuottajalle toukokuun 2021 aikana ja puhdistamo otettiin täyteen tuotantokäyttöön lokakuussa 2021. Tämä muutos tulee huomioida kulujen vertailussa edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan.

Puhdistamolietteiden käsittely siirtyi Mesäsairila Oy:lle huhtikuussa 2021. Sopimuksen mukaisen hinnantarkistuksesta ja kasvaneesta lietemäärästä johtuen Vesilaitoksen lietekustannus tulee olemaan korkeampi kuin talousarviossa ja merkittävästi suurempi kuin edellisvuosina. Vesilaitoksen toiminnassa ennakoimattomia käyttökuluja voi syntyä yleisessä taloustilanteessa olevasta epävarmuudesta johtuen. Vesilaitos jatkaa huoltovarmuuden edellyttämiä toimia kyberturvallisuuden tehostamisessa ja kriittisten varaosien saatavuuden varmistamisessa.